

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра політичних наук

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Електронна демократія

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Політологія»

Спеціальність С2 Політологія

Галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

Затверджено на засіданні
кафедри політичних наук
Протокол № 02 від 26.08.2025 р.
Зав. кафедри І.Монолатій

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Політологія
Викладач (-і)	Доцяк Ігор Іванович
Контактний телефон викладача	050 433 34 32
E-mail викладача	i_docyak@ukr.net ; ihor.dotsiak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Вівторок 15.00 – 17.00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Навчальна дисципліна «Електронна демократія» відноситься до нормативного курсу навчальних дисциплін та вивчається у 2 семестрі. Навчальна дисципліна спрямована на формування у студентів цілісного уявлення про політичну сферу у її взаємозв'язку із системою інформаційно-комунікативних відносин, закономірності електронної трансформації сучасного українського суспільства. Програма курсу розкриває особливості розвитку політичних інститутів, відносин та політичної культури в умовах поширення та удосконалення інформаційних технологій, характеризує сучасну «державу у смартфоні», покликана формувати науковий світогляд та політичну культуру студентів, їх активну громадянську позицію. Набуті знання забезпечують професійну підготовку кваліфікованих політологів	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Мета вивчення дисципліни - формування комплексу професійної компетентності, щодо системи електронної демократії з використанням новітніх інформаційних і комунікаційних технологій з метою покращення рівня і якості державних послуг громадянам та залучення їх до процесу ухвалення та реалізації політичних рішень.	
4. Програмні компетентності	
ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки. Загальні компетентності: ЗК -1 Знання предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК -5 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. ЗК -8 Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності <u>Фахові компетентності:</u> СК 1 Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки. СК 2 Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки. СК 4 Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології у фаховій діяльності СК 6. Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні. СК 7 Здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності, в	

тому числі з урахуванням потреб забезпечення сфер національної безпеки держави.			
СК 8 Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.			
СК 9 Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефаківців.			
5. Програмні результати навчання			
У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти володітимуть наступними компетентностями:			
РН 06. Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності.			
РН 10 Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.			
РН 12 Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.			
РН 13 Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.			
6. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		12	
семінарські заняття / практичні / лабораторні		18	
самостійна робота		60	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2	Політологія. Наці. безпека	1-й	Н
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		кількість год.	
		лекції	прак. заняття
Тема 1.Суть та форми демократичного політичного устрою.		2	4
Тема 2 Теоретичні основи та концепції е-демократії		2	2
Тема 3 Форми та моделі е-демократії		2	2
Тема 4.Інструменти е-демократії: типологія та умови ефективності		2	2
Тема 5. Світовий досвід розвитку е- демократії			2
Тема 6. Е-демократія в Україні : перспективи та виклики		2	2
Тема 7. Е-демократія в умовах гібридних загроз		2	4
ЗАГ.:		12	18
			60
7. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання	Сума балів за всі види	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою

навчальної дисципліни	навчальної діяльності		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку	
	90 – 100	A	відмінно	зараховано	
	80 – 89	B	добре		
	70 – 79	C			
	60 – 69	D	задовільно		
	50 – 59	E			
	26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	
	0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	
Вимоги до письмових робіт	1.Логічна послідовність та чіткість у викладенні матеріалу; 2.Повнота та обґрунтування відповідей на поставлені запитання; 3.Самостійність мислення, критична оцінка тієї чи іншої концепції, співвідношення їх з іншими; 4.Викладення своєї позиції або обґрунтованого приєднання до вже викладеної концепції чи думки; 4.Вміння робити висновки з розглянутих питань; 5.Вміння аналізувати джерела.				
Семінарські заняття	Загальні критерії оцінювання: “відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, аналізує причинно-наслідкові зв'язки; “добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності; “задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки; “незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами				
Самостійна робота та	Самостійна робота здобувача є основним видом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Метою				

індивідуальне завдання	самостійної роботи є вдосконалення навичок і вміння працювати з науковою літературою та джерелами. Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем здійснюється у вигляді тестового контролю. Індивідуальне завдання – написання есе на запропоновану тему
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент, який не виконав завдання, що виносилися на самостійну роботу, в установлений термін та отримав менше 30% за поточний контроль направляється на талон №2. До того часу, він має виконати/доопрацювати завдання та подати їх на перевірку викладачу.
Підсумковий контроль	Форма підсумкового контролю – залік Загальна оцінка, яка максимально становить 100 балів, виводиться на основі суми балів, отриманих за поточний та підсумковий види контролю. Семінари – 30 балів, захист індивідуального завдання - 20 балів, Контроль самостійної роботи – 20 балів, Залікове тестування – 30 балів

8. Політика навчальної дисципліни

Студент зобов'язаний добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, які виносяться на практичні заняття та самостійну роботу. вчасно виконати письмове завдання (підготовка реферату; виконати підсумковий тест у зазначений день.

Академічна доброчесність:

Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до не зарахування результатів чи не складання тестування відповідно до Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та Кодексу честі ПНУ <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

Відвідування занять:

При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски та спізнення без поважної причини, що передбачено Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до семінарських занять і письмових робіт, на консультаціях викладача кожного вівторка о 15.00.

Неформальна освіта:

Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, Udemu, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.» (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Повторне вивчення дисципліни:

Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>

9. Рекомендована література

1. Гедікова Н. П. Демократія та електронна демократія: сутність, стан, перспективи розвитку / Н. П. Гедікова // Політикус. - 2021. - Вип. 3. - С. 37-41. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/polit_2021_3_8.
2. Грицяк Н.В., Соловійов С.Г. Електронна демократія: навч. посіб.; ред. д-ра наук з держ.упр., проф. Н.В. Грицяк. Київ: НАДУ, 2015. 66 с.
3. Доцяк І.І. Електронна демократія: Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 052 «Політологія», «Політологія, національна безпека». Видання друге, доповнене Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2024. 39 с.
4. Ігор Доцяк Е-демократія в умовах українських суспільних трансформацій/ Вісник НУ «Одеська юридична академія». Актуальні проблеми філософії і соціології» Одеса: Гельветика.2024 Вип. 50 . <https://doi.org/10.32782/apfs.v050.2024.43> с. 257-260
5. Доцяк І. Е-демократія в умовах війни //Міжнародні конфлікти у сучасному світі: від регіонального протистояння до глобального суперництва. Матеріали міжнародної наукової конференції. (Львів, 16 грудня 2022 р.) / Упорядники: Мальський М.З., Кучик О.С., Вовк Р.В. Львів: Факультет міжнародних відносин ЛНУ ім. І. Франка, 2022. 129 с., с. 36-39
6. Інструменти е-демократії у містах України. Інформаційно-аналітичний довідник /А. Ємельянова М. Довбенко, П. Завадська, Д. Хуткий, С. Лобойко, М. Наход; За ред. С. Лобойка, М. Находа, Д. Хуткого. К.: 2017. 58 с.
7. Електронна демократія: сподівання та проблеми : [пер. з англ.]/ Джоан Кедді, Крістіан Вергес [та ін.]. К. : Центр адаптації держ. служби до стандартів Європейського Союзу, 2009. 164 с.
8. Золотар О. О. Електронна демократія і цифрова диктатура / О. О. Золотар // Інформація і право. - 2017. - № 4. - С. 16-25. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Infpr_2017_4_4Марченко О. М., Пушак Я. Я., Ревак І. О. Фінансова безпека держави : навч. посібник. Львів, 2020. 356 с.
9. Концепція розвитку електронної демократії в Україні : розпорядження Кабінету міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 797-р. [URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/797-2017-%D1%80/](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/797-2017-%D1%80/)
10. Крилова Ю. І. Електронна демократія в Україні: теоретичний і практичний аспекти / Ю. І. Крилова // Інформація і право. - 2022. - № 2. - С. 70-77. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Infpr_2022_2
11. .Наконечна Н. В. Ризики та загрози фінансовій безпеці України. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна. Львів : ЛьвДУВС, 2012. Вип. 2. С. 90–95.
12. Стратегія кібербезпеки України. Введено в дію Указом Президента України від 26 серпня 2021 року № 447/2021 <https://www.president.gov.ua/documents/4472021-40013>
13. Основи громадянського суспільства та політичних знань : навчальний посібник ; за заг. ред. В. І. Бортнікова. –2-ге вид., випр. та доп. – Суми : Університетська книга. 2023. –646 с.
14. Clift S. von. E-democracy, E-governance & public network / S. von Clift // Open Source Jahrbuch 2004. — Berlin: Lehmanns Media, 2004. — P. 317-331.

15. Keane J. The life and Death of Democracy /J. Keane. — London: Simon & Schuster / W. W. Norton & Company, 2009. — 992 p.

Викладач

Ігор ДОЦЯК